

kako delo, dobijo tudi delo na dom, da v izvenšolskem času lahko izpopolnijo svojo izvežbanost. Tako delo se plača času primerno. Učenkam se bo nudila tudi nadalje potrebna izobrazba v drugih predmetih. Za revne in pridne učenke se bo skušalo dobiti nekoliko štipendij oziroma podpor. Za učiteljski naraščaj se bodo izvežbale inteligentna dekleta, ki morajo biti najmanj 18 let stara, toda brez obveznosti, da se jim služba preskrbi. Ženam in dekletom, katere bi se rade priučile kake tehnike, se bo nudila prilika, da se jim omogoči pouk v gotovih urah kot hospitantke in nudi tako priliko zaslužka doma. Skrbelo se bo za stalen zaslužek, vsak šport in diletantizem je izključen. Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani je pristopen vsem — v mestih in na deželi. Pouk se bo pričel v septembru, kakor na drugih šolah v Ljubljani. Skromna razstava štirimesečnega kurza bo pokazala v šolski sobani na Turjaškem trgu št. 3 v II. nadstropju dne 30. junija in 1. julija od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure pop. izdelke v navedenih tehnikah. Takrat in v začetku šolskega leta bo vpisovanje učenk ravno tam. Namen Osrednjega zavoda za žensko domačo obrt v Ljubljani je dvigniti stare ženske domače obrti in vpeljati nove modne tehnike in tako dati priliko dela in zaslužka.

Šolske zvezke ima Učit. tiskarna zopet na razpolago in sicer L-1 do L-5, L-11 in L-12. Šolskim vodstvom priporočamo, da jih naročajo za novo šolsko leto že sedaj, ker ni izključeno, da bodo cene radi velikega pomanjkanja papirja pozneje višje.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Učiteljski kongres v Beogradu.

Prijave za kongres so končno zaključene in 2. naknadni seznam odposlan v Beograd. Na poznejše zakasnele prijave se ne bomo mogli ozirati. Čim prej prejmemo legimitivacije za znižano vožnjo, jih razpošljemo udeležencem. Ako se je kdo premislil, da ne odpotuje na kongres, naj nas o tem obvesti, da pripade legimitivacija eventualno drugemu, ki bi se pozneje odločil.

Dnevni red kongresa, ki se vrši dne 17., 18. in 19. julija, je sedaj določen. Odpotujemo po vsej priliki v četrtek dne 15. julija. Iz Ljubljane odhaja osebni vlak ob 4. uri 15 min. zjutraj in prihaja v Zidani most ob 6. uri. Tu bi se nam pridružili udeležniki s proge Maribor-Zidani most. Iz Maribora odhaja osebni vlak ob 3. uri zjutraj, s Pragerskega ob 2. uri 44 min. in prihaja v Zidani most ob 5. uri 44 min. Udeležniki, ki bivajo ob stranskih progah in nimajo direktne zveze s tem vlakom, bodo pač morali večer poprej v Maribor ozir. Celje, da tam prenoče in odtod odpotujejo 15. julija zjutraj. Potovali bomo skupno, tako se nam bo tudi posrečilo, da dobimo svoje vagone. Za posebni vlak nas je, žal, premalo (150). V Zagreb pridemo po 9. uri dopoldan, v Beograd pridemo drugi dan 16. julija dopoldan. Natančni spored potovanja objavimo v prihodnji štev. Tovariša. Za sedaj bi bilo prežgodaj, ker se utegne vožni red še kaj spremeniti. — Kdor potrebuje dopust, naj si ga preskrbi pravočasno. — Strokovno tajništvo Zaveze.

Društvene vesti.

+ Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer zboruje v četrtek, dne 1. julija 1920 na ljudski šoli v Ljutomeru točno ob polu 10. uri (novi čas) po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Cvetkova: "Kako zmagujemo pismo divdiranje in tozadevne uporabne naloge". 4. Paberkij iz najnovejše pedagoške literature. Poroča tov. Kopriva. 5. Volitev članov društvenega učiteljskega razsodišča in delegatov za Zavezino deleg. zborovanje. 6. Razne stanovske in šolske zadeve. Pol ure pred pričetkom zborovanja je pevka vaja. Skupen obed v gostilni "Triglav". — Pridite polnoštevno! — Mavrič t. č. predsednik.

+ Učiteljsko društvo za Maribor i. b. o. ima svoje redno zborovanje v letošnjem šolskem letu dne 28. t. m. na Vidov dan. Dnevni red je priložen tak: 1. Ob 15. (3.) uri se snidemo na Kralja Petra trgu koncem mostu. 2. Pešizlet preko Studencev in po gozdu ob Dravi v Limbuš. 3. Sestanek v gostilniškem vrtu pri Robiču poleg šole. 4. Kratko zborovanje. 5. Prosta zabava. Tovarišice in tovariši, ki bi se ne hoteli udeležiti pešizleta, imajo lepo železniško zvezo. Tudi povratek je z vlakom ob pol 20. (8.) uri prav prikladen za one, ki se ne mislijo muditi dalje časa. V slučaju slabega vremena se snidemo ob 17. (5.) uri v Mariboru v Narodnem domu, to pa le, če bi ves dan lilo. Sicer opravimo pot v Limbuš in nazaj z vlakom. Prosimo, da se udeležite tega zadnjega letošnjega zborovanja vsi, ki imate smisel za skupnost in tovarštvo. Kadar gre za prireditve organizacije, morajo pasti vsi drugi razlogi. Na svidenje. Odbor.

+ Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj zboruje v nedeljo 4. julija ob 11. dopoldne v Sk. Loki. Spored: 1. Volitev v društveno razsodišče. 2. Razgovor o načrtu pravil UJU. 3. Predlogi in nasveti. Popoldne ob 4. uri je koncert v korist

konviktu in dijaški kuhinji v Kranju. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, naj sporoči do 3. julija g. naduč. Mir. Kramerju v Skofji Loki.

+ Učiteljsko društvo za brežiški in sevnjski okraj bo zborovalo v četrtek, dne 8. julija t. l. v Dobovi. Pričetek ob pol 10. uri. Na dnevnem redu je med drugim predavanje tov. Vadrnala o čebelarstvu. Radi kosila naj javijo vse šole število svojih udeležencev šolskemu vodstvu v Dobovi vsaj do 3. julija. — Odbor.

Iz Jugoslavije.

— Zakaj nismo priobčili resolucij Mariborsko-velikovskega društva. Tov. D. H. je priobčil v "Jugoslaviji" omenjene resolucije in pristavlja, da ni doznal, kaj je o'lo temu vzrok. Vsa krivda pada sedaj na "Tovariša", oziroma na uredništvo. Ako bi nam bile poslale resolucije v tej obliki, kakor jih prinaša "Jugoslavija", bi jih mi brez pridržka priobčili. Toda glavna točka, zaradi katere smo oddali resolucije vodstvu Zaveze, je črtana v "Jugoslaviji"; to je točka, ki udarja po "U. T." in uredništvu. Izjavljamo, da se načeloma z vsemi točkami resolucije, priobčene v "Jugoslaviji", v polnem obsegu popolnoma strinjamo, posebno pa še s prvo točko, katero stališče smo imeli večkrat priliko zavzeti že v listu samem. Noben list, nobeno glasilo organizacije pa ne priobčuje napadov, ki so naperjeni proti listu samemu, proti vodstvu organizacije in na uredništvo samo. Za kritiko internega urejevanja lista imamo drug forum, v prvi vrsti je pa naslavljati take kritike na uredništvo samo. Nas se je pa hotelo prisiliti, da priobčimo takoj javno vesti, ki udarjajo po listu samem. Popolnoma napačno je mnenje nekaterikov, da je urednik plačan rokodelc in podvržen insultom že vsakega posameznika, ki istoveti vsako časnikarsko vest informativnega značaja z načelnim stališčem stanovske politike vodstva organizacije, oziroma s stanovsko politiko samo. O tonu, s katerim se nekateriki obračajo do uredništva, je obširno poglavje in obsežen uredniški arhiv ter bi lahko mnogo govorili, če bi nas ne bilo sram! Pa to se ne nanaša na zgoraj označene resolucije. — Izprva smo hoteli priobčiti omenjene resolucije in črtati iz njih le poglavje, ki se tiče lista samega. Ker so bile resolucije ena celota, zato smo jih s kritično točko vred izročili vodstvu Zaveze, kakor je upravni odbor to sklenil v enakih slučajih v seji 1. aprila t. l. Žal le, da upravnega odbornika D. H. ni bilo tedaj na seji, morda bi tudi on potem priznaval naše stališče. Nekateri, ki so bili tedaj na seji, so opustili svoje opozicijsko stališče. Kritikovati in sodelovati je dvojno stališče! Kdor pride blizu, to uvidi! Pa še nekaj nas je odvrnilo, da nismo "samovoljno" črtali one točke iz resolucij. Nekateri radikalnejši elementi v "Ljubljanskem učiteljskem društvu" so nas razupili kot skrajno absolutistične pri urejevanju lista in tudi pri njih je vsega samo list kriv. Z mirno vestjo konstatiramo, da so redki oni, ki se jim ena ali druga stvar ni priobčila, pač pa priznavamo, da je eno ali drugo precej zakasnelo, to pa često zaradi jako tesno odmerjenega prostora ali pa iz tehniških vzrokov. Zato se nam zde zelo neumestne grožnje, ki že v zadnjem času spremljajo skoro vsak rokopol. Na račun naše prevelike liberalnosti pri urejevanju lista se je pričelo razširjati napačne pojme o demokratizmu ter se jemlje uredniku vsako lastno mnenje. Na račun naše prevelike liberalnosti se pa hoče v zadnjem času spravljati v list tudi članke in notice, ki imajo zgolj ta namen, da širijo med učitelstvom nezadovoljstvo in nezaupanje do vodstva lastne organizacije, do lista in do uredništva. Izmed vseh onih, ki danes kritikujejo list in vodstvo organizacije, je le malo sotrudnikov; izmed vseh onih pa, ki širijo nezaupanje in nezadovoljstvo do vodstva organizacije in do uredništva lista, pa ni nobenega sotrudnika!! — Da se povrtno k resolucijam! Dva dni, preden so bile omenjene resolucije priobčene v "Jugoslaviji", je urednik "U. T." govoril s predsednikom "Zaveze", ako je vodstvo kaj sklepalo v zadevi resolucij. Predsednik "Zaveze" mu je pojasnil, da načelno ni nasproten resoluciji in naša organizacija že v tej smeri deluje, o priobčitvi pa vodstvo še ni sklepalo. Glede priobčevanja napadov na list, se uredništvo in vodstvo Zaveze drži stališča, ki ga je zavzel upravni odbor na seji 1. aprila t. l. Resolucije meni predložiti tudi delegaciji v razpravo. Glede "Slomškove zveze" se drži sklepa vodstva in upravnega odbora, ker bo nje obstoj stalno ogrožal stanovsko slovo in skupni organizaciji in bo ta organizacija tudi kot kulturno-bojna organizacija izkušala vedno posegati v delokrog strokovne organizacije, če njenim voditeljem ne bo prijala kaka stvar. Resolucij nismo priobčili zgolj iz navedenih vzrokov; kar se tiče bodoče stanovske politične smeri, ji ne oporeka nihče ter smo si v programu edini. — Uredništvo.

— Učiteljske deputacije o priliki regentovega obiska. Vse naše organizacije (okr. društva itd.) naj se po deputacijah predstavijo regentu in sicer v o'lih krajih, ki so najbližji njegovemu posetu tako: Ljubljana, Kranj, Radovljica, Bled, Celje, Maribor itd. — Deputacije se morajo prijaviti okr. glavarstvom. — Vodstvo Zaveze.

— Fraze, pleve in limonada. Pišejo nam: "Slovenec", torej list, ki ga pišejo in urejajo duhovniki in ki mu je sotrudnik tudi ljubljanski škof, prijavlja v nedeljski številki infamno notico "Razočaranje", kjer po znani maniri prejšnjega urednika "Slov. Učitelja" kateheta Čateža mesari poročilo nadzornika Gangla z uradne konference ljubljanskega učiteljskega "Slovenca" je to poročilo — fraze, pleve in limonada! Bodi! Toda mi, ki smo bili navzoči na konferenci, smo čuli, da je nadzornik Gangl med preobrazniki človeštva, ki so dali vekovom obliko in smer, imenoval tudi božanstveni, epohalni pojav Kristusov! In sedaj pride list Kristusovih namestnikov in služabnikov ter meče Kristusa in njegov nauk med fraze, pleve in limonado! Ali ni to bogoskrunstvo, ki ga katoliški časopis pristočno razglašajo? Kaj se bi zgodilo z nami, ako bi Kristusu metali v svetost njegovih naukov fraze, pleve in limonado?! — Nadzornik Gangl je v svojem poročilu poudarjal, da moramo biti sami prešinjani s krepotmi in čednostmi, predvsem pa mora v nas živo koreniniti jugoslovanska državna misel, sicer ne moremo mladini tega dati, kar od nas zahteva narod in domovina. A "Slovenec" dopisniku so tudi krepoti in čednosti z jugoslovansko državno mislijo vred — fraze pleve in limonada! Verjamejo! Strast, ki pretresa klerikalno srce, bruhne na dan v pravem izrazu, čeprav oskrunja Boga in kaže svoje brezdarodno in nekrepostno mišljenje! Iz podle duše ne more nič drugega kakor podlost!

— Izjava. Ker sva prišla brez svoje vednosti v "kompromisno listo" in bila torej izvoljena potom kompromisa, o katerem nisva ničesar vedela, v stalni oz. knjiž. odbor, izjavljava tem potom, da se nikakor ne strinjava s sedanjo taktiko takozvane opozicije in odlagava ti častni mesti. — Fran Marolt, Alojzij Novak.

— Uvrstitve učitelstva v pragmatiko državnega uradništva. Na drugem mestu govorimo že o tej uvrstitvi. Tu prinašamo poročilo o uvrstitvi, kakor ga priobčuje "Narodna Prosveta", po svojih informacijah. Glasi se: Zaznali smo, da je komisija za izdelavo uradniške pragmatike izvršila svoje delo, a brez zaslišanja našega delegata, ki ni bil pozvan! Potrdili smo se, da iz načrta zaznamo glavne detajle, ki se tičejo učiteljskega. Vse uradništvo je po tem načrtu uvrščeno po avstrijskem sistemu v 11 čin. razredov. Teh 11 čin. razredov je razdeljenih v štiri razrede, v katere je v glavnem uvrščeno vse uradništvo in uslužbenstvo. Učitelstvo je uvrščeno v razred z začetno plačo 2400 din. in z dovršeno plačo 6600 din. in aktivitetno doklado, ki pričinja s 960 din. in se stopnjuje na 1200 din., 1500 do 1800 din. letno. Poleg tega bi imeli učitelji letni dodatek za ženo 600 din. in za vsakega otroka po 300 din. Zanimivo je ugotoviti plače učiteljskega in profesorjevega po tem načrtu. Dočim učitelji pričinja s 2400 din. in končajo s 6600 din., pričnejo profesorji z 7200 din. in končajo z 11.000 din. Niti končna plača učiteljskega ni tako velika, kakor začetna profesorska! Kakor razvidno, je izdelana vsa uredba v prilogi in zadovoljstvo birokracije in izgleda kot pravi račun brez krčmarja. — Posnemamo to poročilo po "Narodni Prosveti", drugih vesti o uvrstitvi dosedaj še nismo prejeli.

— Delo učitelja-poslanca za učiteljske interese v nar. predstavništvu. Poslanec Ant. Todorovič, bivši učitelj, je ministra prosvete, če so pri uvrstitvi državnega uradništva v pragmatiko uvrščeni tudi učitelji narodnih šol; če niso, ako so plače in drugo učiteljske enake z enako kvalificiranim drugim državnim uradništvom; če niso, kaj misli minister prosvete ukreniti, da se izenačijo? Minister prosvete Sv. Pribičević je odgovoril na to interpelacijo, da je sestavljena komisija za izdelovanje pragmatike, ki bo zavzela tudi stališče glede uvrstitve učiteljskega, o čemer bo potem sklepal ministrski svet. "Učitelji in učiteljice so po členu 33 zakona o narodnih šolah državni uradniki in je treba vsekakor, da se tudi oni uvrste v novo uredbo in regulacijo v ono kategorijo, v katero se vnesejo državni uradniki z enako izobrazbo."

— Še vedno ni izveden zakon o novih plačah. Kakor poroča "Narodna Prosveta" še vedno ni izvedena v Sremski regulacija učiteljskih plač po zakonu o nar. šolah z dne 23. julija 1919.

— Še en načrt učiteljskega za izpremembo šolskega zakona. Učiteljsvo pa-

račinskega in teinjskega učiteljskega društva je izdelalo poseben načrt šolskega zakona na podlagi načrta, ki ga je izdal "Prosvetni odbor". Dosedaj so nam znani torej trije izpreminjavalni načrti, ki so izdelani na podlagi osnutka "Prosvetnega odbora", t. j. načrt črnogorskega učiteljskega, goriimenovani načrt in naš načrt, ki smo ga prinesli v predzadnji prilogi.

— Pevski zbor ljubljanskega učiteljskega društva pod vodstvom tov. Ferdo Juvanca se udeleži kongresa v Beogradu in priredi tam koncert.

— V mestni šolski svet ljubljanski je občinski svet izbral mesto izstopivšega člana dr. Pipenbacherja tov. Ivana Petriča, šol. voditelja v Sp. Šiški.

— Pri uradni konferenci ljubljanskih meščanskih učiteljev dne 8. t. m. je bil soglasno sprejet predlog: "Šolske obalsti se prosijo, naj store odločne korake, da bodo uvrščeni strokovni učitelji na meščanskih šolah glede plač za eno stopnjo višje — nego ljudskošolski z enakim številom službenih let. Veljavo izpitov za meščanske šole dokazuje posebno dejstvo, da je nastavljenih na učiteljskih in višjih obrtnih šolah mnogo profesorjev, ki imajo le izpit za meščanske šole. — Ravnatelj meščanskih šol pa naj bodo deležni tistih doklad, kakor jih dobivajo voditelji ljudskih šol z 8 oddelki, ki vodijo samo šolo, med tem ko ravnatelj meščanskih šol večinoma tudi več ur uče. Prepričani smo, da bo dobra letina tudi napelnila državne blagajne in takrat se gotovo tudi ne bo pozabilo nas — kulturnih pionirjev. To bo pa tudi odpomoglo pomanjkanju izpranih meščanskih učiteljev, ker trud ne bo zastojal."

— Korošci v Ljubljani. — Zahvala!

Dne 11. t. m. je del naše šolske mladine iz Roža priredil izlet v Ljubljano. Sprejeli, katere je našim malčkom šolska mladina priredila na vseh postajah krasne Gorenjske od Jesenic pa doli do Ljubljane, zlasti pa nad vse prisrčni in slajni sprejem, s katerim je bela Ljubljana počastila izletnike, pa tudi pristno slovanska gostoljubnost in ljubezen, ki jo je našla naša mladina na vseh postajah, posebno pa naši belbi prestolici, so se vsem za vedno nezbrisno utisnili v spomin. Podpisana vodstva ne vedo, komu naj se v imenu hvaležne šolske mladine zahvalijo za vso izkazano ljubav: ali se naj zahvalijo "Glasbeni Matici" z njenim poštvovalnim g. ravnateljem Hubadom, ali gostoljubnim hišam "Liceja, Mladike in Ljudskega doma", ali "Ženskem društvu" z ljubeznivo gospo županjo; v zadregi so, ali naj naslovijo svojo zahvalo na Višji šolski svet v Ljubljani, na magistrat ljubljanski, na vodstvo ljudskih šol od Jesenic pa doli do Ljubljane, ali pa na ljubljanski gledališči, na muzej in na Salezijanski zavod njegovo izborni godbo. — Eno pa dobro vedo: najiskrenejšo svojo zahvalo za vse ono lepo in blago, kar je naša mladina našla na svojem izletu, morajo izreči blagemu in plemenitemu slovenskemu srcu naše bele Ljubljane in lepe Gorenjske. Ako so res nežna srca naše mladine ono zlato, ki je po naših pravljicah nekje zakopano, in ako res narodni delavci izkopavajo to zlato, potem naj služi vsem onim, ki so nas tako bratsko sprejeli in pogostili, v zadoščenje za njih veliki trud zavest, da so s svojim prizadevanjem izkopali zadnje zlato zrno v srcih onih otrok, ki sedaj ne morejo in nikdar ne bodo pozabili lepih ur in dni v slovenski Ljubljani — srcu Slovenije. — V Rožu, dne 17. junija 1920. Ravnateljstvo meščanske šole v Borovljah — Dr. Fr. Mišč. Vodstvo ljudske šole Podlubljam — A. Lamut. Vodstvo ljudske šole v Kapli ob Dravi — Jos. Jekl. Vodstvo ljudske šole v Št. Janžu — Jul. Majer. Vodstvo ljudske šole na Bistrici — Rup. Smolik. Vodstvo ljudske šole v Svehah — Val. Doljak. Vodstvo ljudske šole v Bilčovu — Slavko Šuc. Vodstvo ljudske šole v Podgorjah — Alfred Vodopivec. Vodstvo ljudske šole v Št. Jakobu — I. Fajnik.

— Ljubljanskim učit. maturantom 1. 1910. Tovariši! Čas hiti. Komaj polovica se vas je odzvala mojemu pozivu. Prosim ponovno prav vse še živeče tovariše, ki hočejo praznovati našo desetletnico, da mi v najkrajšem času sporoče svoj naslov in stavijo nasvete (čas, kraj, način). Tovariški pozdrav! Ivan Primožič, nadučitelj, Mekinje pri Kamniku.

— Aprovizijski odbor Spodnja Kungota, kateremu načeluje ustanovitelj tovariš From, je nakazal ves enoletni dohodek v znesku 1031 K šolskemu vodstvu v svrhu nabave izbornih šolskih listov vsem revnim učencem. Naj rodi skrbna setev bogato žetev! Živele duševne aprovizacije!

— Jugosl. Matice ustanovno zborovanje v Novem mestu dne 13. t. m. se je vršilo na Glavnem trgu ob veliki udeležbi vseh društev in korporacij, meščanstva in okolčanov, in vse šolske mladine iz mesta in bližnje okolice. Oo-